OMGANGS- EN ANTI-PESTPROTOCOL

OBS Stokkum

Vrijheid én verantwoordelijkheid

Veiligheid • respect • verantwoordelijkheid • samen herstellen

Versie: september 2026 | Herziening: jaarlijks

1. Doel en uitgangspunten

Op OBS Stokkum willen we dat ieder kind zich veilig, gezien en gehoord voelt. Sociale veiligheid is een voorwaarde om te leren, spelen en ontwikkelen. Dit protocol beschrijft hoe we respectvolle omgang bevorderen, hoe we pesten voorkomen en signaleren en welke stappen we zetten wanneer de veiligheid onder druk staat.

We handelen vanuit drie principes: we zijn duidelijk over grenzen, we zoeken actief naar wat nodig is om veiligheid te herstellen en we houden alle betrokkenen in beeld. Pesten wordt niet geaccepteerd. Tegelijk wijzen we een kind niet als persoon af: we begrenzen gedrag en ondersteunen kinderen om ander gedrag te leren.

Onze basisafspraken

- We luisteren naar elkaar, zien elkaar en letten op elkaar.
- We spreken rustig en respectvol met en over elkaar.
- We helpen elkaar en komen voor elkaar op.
- We respecteren elkaars lichamelijke, persoonlijke en digitale grenzen.
- We gaan zorgvuldig om met materialen, dieren en onze omgeving.
- We komen afspraken na en nemen verantwoordelijkheid voor ons gedrag.
- We sluiten niemand buiten. Pesten is ontoelaatbaar en we grijpen in.

Deze afspraken gelden voor leerlingen, medewerkers, stagiairs, vrijwilligers en ouders/verzorgers wanneer zij betrokken zijn bij de school. Ze gelden op school en tijdens schoolactiviteiten. Online gedrag valt hieronder wanneer het samenhangt met school of gevolgen heeft voor de sociale veiligheid op school.

2. Plagen, conflict, grensoverschrijdend gedrag en pesten

Begrip	Wat bedoelen we?
Plagen	Over en weer, incidenteel en meestal tussen kinderen met een ongeveer gelijke positie. Het stopt wanneer iemand aangeeft dat het niet prettig is.
Conflict	Een botsing van wensen, grenzen of belangen. Beide partijen hebben invloed op het conflict. Een conflict is niet automatisch pesten.
Grensoverschrijdend gedrag	Gedrag dat de veiligheid, waardigheid, lichamelijke of persoonlijke grenzen van een ander aantast. Ook één ernstig incident kan direct handelen vereisen.
Pesten	Herhaald of systematisch gedrag waarmee iemand fysiek, verbaal, sociaal of online wordt gekwetst of buitengesloten en waarbij sprake is van een machtsverschil of moeite om zichzelf te verdedigen.

Pesten kan onder andere zichtbaar zijn als

- verbaal: kleineren, schelden, beledigen, bedreigen of herhaald belachelijk maken;
- sociaal: buitensluiten, negeren, roddelen, anderen tegen iemand opzetten of deelname onmogelijk maken;
- fysiek: duwen, slaan, schoppen, spugen, spullen afpakken of beschadigen;
- intimidatie: opwachten, achtervolgen, dwingen, bang maken of chanteren;
- online: kwetsende of bedreigende berichten, uitsluiting uit groepen, verspreiden van beelden/geruchten of misbruik van accounts.

Bij twijfel onderzoeken we wat er feitelijk gebeurt en welke invloed dit heeft op de veiligheidsbeleving. Het label is nooit een reden om af te wachten.

3. Preventie: iedere dag werken aan veiligheid

- We starten het schooljaar met de Gouden Weken en besteden later opnieuw aandacht aan groepsvorming in de Zilveren Weken.
- We werken schoolbreed met Kwink aan sociaal-emotioneel leren, burgerschap en groepsvorming.
- In groepen en units bespreken we omgangsafspraken in taal die leerlingen begrijpen en stimuleren we eigenaarschap.
- Binnen het unitonderwijs gelden dezelfde basisverwachtingen in thuisgroep, instructiegroep, leerplein, buitenruimte en tijdens schoolactiviteiten.
- We organiseren toezicht op momenten en plekken waar vrije interactie plaatsvindt en bespreken signalen tussen medewerkers.
- Waar passend kan aanvullende sociale vaardigheidsondersteuning via OPO worden ingezet.

De leerkracht blijft verantwoordelijk voor het pedagogisch klimaat in de groep. Alle medewerkers reageren op signalen van onveiligheid en delen relevante signalen met de groepsleerkracht. Schoolbrede patronen worden besproken met intern begeleider, anti-pestcoördinator en directie.

4. Rollen en aanspreekpunten

De groepsleerkracht

- creëert een veilig pedagogisch klimaat en bespreekt omgangsafspraken;
- signaleert, onderzoekt en begrenst ongewenst gedrag;
- voert gesprekken met betrokken leerlingen en ouders;
- legt relevante feiten, afspraken en evaluaties zorgvuldig vast;
- bespreekt herhaald of ernstig gedrag met IB, anti-pestcoördinator en/of directie.

Anti-pestcoördinator

- bewaakt de uitvoering en actualiteit van het anti-pestbeleid;
- is klankbord bij signalen en complexe pestsituaties;
- helpt bij analyse van groepsprocessen en passende interventies;
- houdt zicht op incidenten, trends en uitkomsten van veiligheidsmonitoring;
- agendeert preventie en evaluatie binnen het team.

Volgens de schoolgids 2026-2027 is Marita Pongers de anti-pestcoördinator. Controleer bij jaarlijkse vaststelling of deze taakverdeling nog actueel is.

Interne vertrouwenspersoon / aanspreekpunt

- is laagdrempelig bereikbaar voor leerlingen en ouders die iets moeilijk met de leerkracht kunnen bespreken;
- luistert, brengt samen met de leerling/ouders de situatie in kaart en bespreekt mogelijke vervolgstappen;
- begeleidt of verwijst naar de juiste persoon;

- gaat zorgvuldig om met vertrouwelijkheid en maakt duidelijk wanneer informatie vanwege veiligheid niet geheim kan blijven.

In het bestaande omgangsprotocol staat Evelyn Marsman als interne vertrouwenspersoon genoemd. Controleer jaarlijks naam en contactgegevens in schoolgids en website.

5. Stappenplan bij een signaal of melding

Stap 1 | Veiligheid eerst
Neem het signaal serieus. Stop acuut onveilig gedrag. Zorg zo nodig dat betrokken leerlingen tijdelijk van elkaar gescheiden zijn en spreek af bij welke volwassene de leerling terechtkan. Bij directe fysieke dreiging of een mogelijk strafbaar feit wordt de directie onmiddellijk betrokken.

Stap 2 | Bekijken en feiten verzamelen
De leerkracht brengt de situatie zorgvuldig in kaart: wat is waarneembaar gebeurd, hoe vaak, waar, wanneer, online/offline, wie waren betrokken en wat was de rol van omstanders? Hoor leerlingen afzonderlijk. Leg feiten vast en vermijd aannames of diagnoses.

Stap 3 | Begrijpen
Onderzoek of sprake is van plagen, conflict, grensoverschrijdend gedrag of pesten. Kijk naar machtsverhoudingen, groepsdynamiek, mogelijke functie van het gedrag, de impact op de leerling en factoren die het gedrag in stand houden. Bespreek waar nodig met IB/anti-pestcoördinator.

Stap 4 | Beslissen en plan maken
Bepaal wat nodig is om veiligheid te herstellen. Maak concrete afspraken: welk gedrag stopt, welk gewenst gedrag komt ervoor in de plaats, welke ondersteuning is nodig, wie doet wat en wanneer wordt geëvalueerd. Informeer de ouders van direct betrokken leerlingen passend en tijdig.

Stap 5 | Bijsturen, nazorg en beoordelen
Volg actief of de afspraken worden nagekomen en het pesten daadwerkelijk stopt. Plan een eerste evaluatie binnen circa 1-2 weken en blijf daarna volgen zolang nodig. Stel de aanpak bij als veiligheid onvoldoende herstelt. Sluit pas af wanneer de veiligheid duurzaam is hersteld en de leerling dit ook zo ervaart.

6. Ondersteuning van betrokkenen

De leerling die wordt gepest

- wordt serieus genomen en krijgt bescherming zonder de verantwoordelijkheid voor het stoppen van pesten bij de leerling te leggen;
- wordt gehoord over wat heeft plaatsgevonden en wat nodig is om zich weer veilig te voelen;
- weet wie het vaste aanspreekpunt is en wanneer een vervolggesprek plaatsvindt;
- krijgt waar nodig aanvullende ondersteuning, in overleg met leerling en ouders.

De leerling die pest

- krijgt een duidelijke grens: het gedrag stopt;
- wordt aangesproken op concreet waarneembaar gedrag en het effect daarvan;
- wordt geholpen de functie van het gedrag te begrijpen en positief alternatief gedrag te oefenen;

- krijgt concrete afspraken, ondersteuning en een evaluatiemoment;
- krijgt bij herhaling of ernstige situaties aanvullende maatregelen en/of ondersteuning.

De groep en omstanders

- worden niet tot passieve toeschouwers gemaakt: we bespreken wat leerlingen kunnen doen als zij onveiligheid zien;
- leren dat melden bedoeld is om iemand te helpen en geen klikken is;
- oefenen met behulpzaam, verbindend en verantwoordelijk gedrag;
- worden betrokken bij herstel van een veilige groepsnorm zonder individuele leerlingen publiekelijk te beschuldigen.

Ouders/verzorgers

We informeren ouders zorgvuldig en werken samen aan herstel. Ouders krijgen informatie over de aanpak voor hun eigen kind. Vanwege privacy delen we geen inhoudelijke informatie uit dossiers of over maatregelen/ondersteuning van andere leerlingen. Afspraken en evaluatiemomenten worden duidelijk vastgelegd.

7. Opschalen bij herhaling of ernstige onveiligheid

Niveau	Wanneer	Actie
A	Signaal / eerste situatie	Leerkracht onderzoekt, begrenst en maakt afspraken. Volgen en evalueren.
B	Herhaald, groepsbreed of duidelijke pestsituatie	IB/anti-pestcoördinator en directie worden betrokken. Oudergesprekken, plan van aanpak en registratie.
C	Onvoldoende verbetering na evaluatie of ernstige situatie	Tandem/directie bepaalt intensivering, passende interventie en eventueel externe expertise.
D	Ernstig wangedrag of blijvende onveiligheid	Handelen volgens bovenschools protocol wangedrag/schorsing-verwijdering en/of andere toepasselijke veiligheids- of meldroutes.

Maatregelen zijn proportioneel en gericht op veiligheid, begrenzing en herstel. Een formele schorsing of verwijdering is geen losse sanctie uit dit anti-pestprotocol, maar volgt de daarvoor geldende bovenschoolse procedure en bevoegdheden.

8. Registratie, privacy en communicatie

- Leg datum, plaats, betrokkenen, concreet waarneembare feiten en relevante context vast.
- Maak duidelijk onderscheid tussen feit, verklaring van een betrokkene en professionele duiding.
- Leg afspraken, verantwoordelijke personen en evaluatiedatum vast.
- Registreer in Parnassys of het door OPO aangewezen leerlingdossier, volgens geldende privacyafspraken.
- Deel informatie alleen met personen die deze voor hun rol nodig hebben.
- Online pesten wordt meegenomen wanneer het samenhangt met school of effect heeft op de schoolveiligheid.

9. Monitoring en borging

- De veiligheidsbeleving wordt minimaal jaarlijks gemonitord met het door OPO gehanteerde valide instrument.
- Uitkomsten, incidenten en signalen worden besproken in team en waar van toepassing MR en verwerkt in de PDCA-cyclus.
- De anti-pestcoördinator bewaakt trends en agendeert sociale veiligheid minimaal jaarlijks.
- Na een concrete pestsituatie volgt altijd nazorg en een controle of het pesten daadwerkelijk is gestopt.

Het protocol wordt minimaal jaarlijks besproken en zo nodig geactualiseerd. Wijzigingen in het veiligheidsbeleid worden volgens de geldende medezeggenschapsprocedure vastgesteld.

10. Praktische routekaart voor medewerkers

Stap	Wat doe je?
1	Stop onveilig gedrag en zorg voor directe veiligheid.
2	Luister afzonderlijk en leg feiten vast.
3	Bespreek het signaal met IB/anti-pestcoördinator bij herhaling, machtsverschil of twijfel.
4	Maak een concreet plan met betrokkenen en ouders.
5	Plan binnen 1-2 weken de eerste evaluatie.
6	Volg totdat veiligheid aantoonbaar én merkbaar is hersteld; schaal op als dat niet gebeurt.

11. Samenhang met andere documenten

- Veiligheidsbeleidsplan OPO Hof van Twente en schoolspecifieke uitwerking
- Schoolgids en kwaliteitskaart pedagogisch klimaat/sociale veiligheid
- Kwink / sociaal-emotioneel leren en burgerschap
- Protocol wangedrag leerlingen
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Klachtenregeling, vertrouwenspersonen en meld-/overleg-/aangifteplicht
- Internet-, socialmedia- en privacybeleid

12. Nog vast te stellen / jaarlijks te controleren

Anti-pestcoördinator	Marita Pongers (controleren bij vaststelling)
Interne vertrouwenspersoon / aanspreekpunt	Evelyn Marsman (controleren bij vaststelling)
Veiligheidscoördinator	Locatiedirecteur / controleren
Registratielocatie	Parnassys / controleren
Monitor sociale veiligheid	Door OPO gebruikt valide instrument / jaarlijks controleren